

การบริหารงานของหอการค้าและ
สมาคมการค้าเพื่อการส่งเสริมสินค้าไทยในการส่งออก

นางสาว ยุพิน พิทยาวัจนชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพาณิชยศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-079-8

011533

i 1706580x

THE MANAGEMENT OF CHAMBERS OF COMMERCE AND TRADE ASSOCIATIONS

IN EXPORT PROMOTION OF THAI PRODUCTS

MISS YUPIN PITAYAVATANACHAI

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Commerce**

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-561-079-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การบริหารงานของหอการค้าและสมาคมการค้าเพื่อการส่งเสริมสินค้าไทยในการส่งออก

โดย

นางสาว ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย

ภาควิชา

พาณิชยศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายบุญชู พுகหอม

อาจารย์ที่ปรึกษารวม

รองศาสตราจารย์ พรหมพิไล คุณาพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

[Signature] คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.นราศรี ไววนิชกุล)

[Signature] กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ)

[Signature] กรรมการ
(นาย อัมภา มิตรมโนชัย)

[Signature] กรรมการ
(นาย บุญชู พுகหอม)

[Signature] กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พรหมพิไล คุณาพันธุ์)

ลิขสิทธิ์ของ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานของหอการค้าและสมาคมการค้าเพื่อ การส่งเสริมสินค้าไทยในการส่งออก
ชื่อนิสิต	นางสาว ยุพิน พิทยาวิเศษชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	นาย บุญชู พุดหอม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ พรหมพิไล คุณาพันธุ์
ภาควิชา	พาณิชยศาสตร์
ปีการศึกษา	2524

บทคัดย่อ

การส่งเสริมการส่งออกเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าของประเทศไทยได้ แม้ว่าจะมีหน่วยงานของรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง แต่ภาคเอกชนก็มีความสำคัญไม่น้อยในการส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะหอการค้าและสมาคมการค้า ซึ่งเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับผู้ผลิตและผู้ค้าโดยตรง วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงศึกษาถึง การบริหารงานของหอการค้าและสมาคมการค้าเพื่อการส่งเสริมสินค้าไทยในการส่งออก ทั้งในด้านการส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือสมาชิกในต่าง ๆ การให้ข่าวสารทางการค้า การส่งเสริมการตลาดของสมาชิก ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนด้วยกันและภาครัฐบาลในการส่งเสริมการส่งออก

การศึกษาวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ของหอการค้า สมาคมการค้าต่าง ๆ และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์ และศึกษาจากข้อบังคับ รายงานประจำปีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องวารสาร เอกสาร และหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาพบว่าหอการค้าและสมาคมการค้าได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการส่งออก ในด้านการให้ข้อมูลและขอเสนอแนะทางการค้าแก่สมาชิก การรับรองเอกสารการส่งออก การเป็นตัวกลางในการเจรจาและทำสัญญาการค้า

ระหว่างประเทศ การจัดและส่งคณะผู้แทนทางการค้าเองและร่วมกับรัฐบาลในการขยายและแสวงหาตลาดใหม่ ๆ สำหรับสินค้าไทยในต่างประเทศ การต้อนรับคณะผู้แทนทางการค้าจากต่างประเทศที่มาจากเยือนประเทศไทย การเป็นอนุญาโตตุลาการทางการค้า มีการร่วมมือกับภาครัฐบาลโดยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อภาครัฐบาลในการส่งเสริมการส่งออก

มีปัญหาในการดำเนินงานของสถาบันเหล่านั้นดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานของหอการค้า มีปัญหาเกี่ยวกับไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ปัญหาการรับรองเอกสารการส่งออกโดยไม่มี การตรวจสอบ และปัญหาของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทยที่ไม่มีบทบาทในการส่งเสริมการส่งออกเท่าที่ควร

2. ปัญหาการดำเนินงานของสมาคมการค้า มีปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งมีเงินทุนไม่พอในการดำเนินงานโดยเฉพาะสมาคมการค้าเล็ก ๆ ปัญหาการมีสมาคมการค้าซ้ำซ้อนที่อุปสรรคอย่างเดียวกัน

3. ปัญหาการรวมของหอการค้าและสมาคมการค้า มีลักษณะที่คล้ายคลึงและต่อเนื่องกัน เช่น ปัญหาการส่งเสริมการตลาดของสมาชิกโดยเฉพาะทางด้านการจัดคณะผู้แทนทางการค้า การควบคุมสมาชิกในด้านคุณภาพและมาตรฐานสินค้า การแก้ไขปัญหาการส่งออกของสมาชิก มีปัญหาทางค่านารัฐบาลโดยเฉพาะเกี่ยวกับนโยบายการค้า ซึ่งโต้แย้งกับภาคเอกชนอยู่เสมอ ปัญหาการร่วมมือระหว่างหน่วยราชการกับหอการค้าและสมาคมการค้าที่ยังไม่ได้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง ปัญหาการให้ข้อมูลและข้อสนเทศทางการค้าซึ่งสมาชิกมักใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าที่จะใช้บริการของสถาบันเหล่านี้ ปัญหาการร่วมตัวกันของหอการค้าไทยและสมาคมอุตสาหกรรมไทยให้เป็นองค์กรเดียวกัน และปัญหาการควบคุมหอการค้าและสมาคมการค้าให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

ถึงแม้รัฐบาลจะได้สนับสนุนการจัดตั้งหอการค้าและสมาคมการค้ามาเป็นเวลานาน แต่สถาบันเหล่านี้ยังไม่สามารถพัฒนาตัวเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีปัญหาค่านกฎหมายและปัญหาในการดำเนินงานดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น หอการค้าและสมาคมการค้าควรที่จะพิจารณาแก้ไขโดยเฉพาะทางด้านการบริหาร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถดำเนินงานการส่งเสริมการส่งออกให้สอดคล้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยรัฐบาลควรให้ภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางการค้าเพื่อที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคการส่งออกในแง่ต่าง ๆ ด้วยวิธีนี้ภาคเอกชนก็จะสามารถร่วมมือกับภาครัฐบาล มี การดำเนินงานขยายการส่งเสริมการส่งออกให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Management of Chambers of Commerce and
 Trade Associations in Export Promotion of
 Thai Products.

Name Miss Yupin Pitayavatanachai

Thesis Advisor Mr. Boonchoo Phudhorn

Thesis Co-Advisor Associate Professor Prompilai Khunaphante

Department Commerce

Academic 1981

ABSTRACT

Export promotion is one of the method to help solving the problems of Thailand's chronic trade deficit. Although this is the responsibility of the government directly, the private sector has all along played quite an important note in promoting of export , especially the chambers of commerce and trade associations which has direct contact with the producers and traders. The objective of thesis is to study an operation of chambers of commerce and trade associations to export promotion for Thai products, include their promotion, support and assistance to members, to give trade information and data , in promoting members' market potentialities and to cooperate with the government into export promotion.

The research studies by inferviewing senior staff of the chambers of commerce and trade associations and the government department concerned. Among these were the Minister of Commerce's

Department of Internal Trade and Department of Foreign Trade Information and data were also obtained from by laws , annual reports , concerned legislations , periodicals , documents and newspapers.

From these studies , expressed to the chambers of commerce and trade associations promoted exports by giving trade information and data to members , by certifying export documents , by acting as the principal in negotiating for the conclusion of international and trade agreements , in organizing and sending trade missions and delegation abroad either on their own or in corporation with the government to expand and find new markets for Thai products , by meeting and holding discussion with foreign trade missions and delegations visiting Thailand , to act as arbitrator of trade disputes, to cooperate with the government by setting up joint committees to make proposals and recommendations to the government in promoting exports

Some of the problems encountered by these institutions are:-

1. The problems of operation of chambers of commerce are mostly concerned the members are not cooperate with them , certification of export documents do not prove really and the foreing chambers of commerce in Thailand have not export promotion.

2. The problems of operation of trade associations are mainly financial that have not enough to operate , especially small trade associations and the duplication of associations in the same objective.

3. Problems common to both the chambers of commerce and trade associations are similar and continuous. Such as the problem of promoting members' markets ; especially in organizing trade mission

abroad , to control the members in quality and standard commodities, to solve members' export problems. There is the problem of the government , especially trade policies which always encountered with private sector. There are no really cooperation among government offices , chambers of commerce and trade associations the problems on supplement to give trade information and data which the members do not use a service of them besides, there are the problems of the merger of the Thai Chamber of Commerce and the Association of Thai Industries in united organizing and the control of chambers of commerce and trade associations in laws.

Although the government has come out in supporting of the chambers of commerce and trade associations for the past years , these institutions have not yet grown to their full status because of legislation and above mentioned problems. Therefore , the chambers of commerce and trade associations should consider reorganizing their administrative set-up , so that they can better promote exports in cooperation with the concerned government offices. Toward this end , the government should give opportunity to the private sector to have a joint in the formulation of trade policies so that they may be better acquainted with the problems and abstacles impeding export. This way , the private sector will be in a better position to cooperate with government in further expanding the country's exports.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ คุณบุญชู พุดหอม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พรหมพิไล คุณาพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ได้กรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำต่าง ๆ เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับความกรุณาจาก คุณสุพล สุวรรณภูมิ หัวหน้าแผนกสารบรรณ คุณนรงค์ นาคะโยคี หัวหน้าฝ่ายระบบการค่า กรมการค่าต่างประเทศ คุณละเมียด ภัทรางกูร หัวหน้ากองสถาบันการค้า คุณปองใจ เอื้อนรกิจ หัวหน้าฝ่ายสมาคมการค้าและหอการค้า กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ในการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ ขอขอบพระคุณ คุณชนนท์ อรนิยกันนัท เลขาธิการบริหารหอการค้าไทย คุณวรรณศิษุ เอี่ยมพงษ์ เจ้าหน้าที่แผนกวิจัย และวางแผน หอการค้าไทยที่ได้ให้ความสะดวก ให้คำปรึกษาและแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนั้นขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่สมาคมการค้าต่าง ๆ และหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทยทั้งหมด ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งคือผู้เขียน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีส่วนดีประการใด ขอยกให้บุพการีและคณาจารย์ทั้งหลายที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนตลอดมา ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่มีได้กล่าวนามในที่นี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ค
รายการตารางประกอบ.....	ณ
รายการรูปภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
วิธีการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา.....	5
2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหอการค้าและสมาคมการค้า.....	7
หอการค้า.....	7
- ความหมายและความเป็นมา.....	7
- หอการค้าในประเทศไทย.....	11
สมาคมการค้า.....	17
- ความหมายและความเป็นมา.....	17
- สมาคมการค้าในประเทศไทย.....	18
จำนวนหอการค้าและสมาคมการค้าในประเทศไทย.....	21
ความแตกต่างระหว่างหอการค้าและสมาคมการค้า.....	24
ประวัติหอการค้าไทย.....	25
ประวัติสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.....	28

บทที่ 3	การบริหารงานของหอการค้าและสมาคมการค้า.....	32
	การบริหารงานของหอการค้าไทย.....	34
	การบริหารงานของสมาคมการค้า.....	46
	การบริหารงานของหอการค้าต่างประเทศ.....	56
	การบริหารงานของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.....	62
4	การดำเนินงานของหอการค้าและสมาคมการค้าที่มีต่อการ-	
	ส่งเสริมการส่งออก.....	77
	การดำเนินงานของหอการค้าไทยที่มีต่อการส่งเสริม-	
	การส่งออก.....	83
	การดำเนินงานของสมาคมการค้าที่มีต่อการส่งเสริม-	
	การส่งออก.....	89
	การดำเนินงานของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทย-	
	ที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก.....	100
	การดำเนินงานของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยที่มี-	
	ต่อการส่งเสริมการส่งออก.....	104
5	ปัญหาการดำเนินงานของหอการค้าและสมาคมการค้าในการ-	
	ส่งเสริมการส่งออก.....	123
	ปัญหาการดำเนินงานของหอการค้า.....	123
	ปัญหาการดำเนินงานของสมาคมการค้า.....	127
	ปัญหาาร่วมของหอการค้าและสมาคมการค้า.....	134
6	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	152
	บรรณานุกรม.....	162
	ภาคผนวก.....	167
	ประวัติผู้เขียน.....	220

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนทองคำและสมาคมการค้าที่จดทะเบียน พ.ศ. 2519 - 2524.....	22 23
2	แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ตามจำนวนสมาคมการค้า.....	50
3	แสดงถึงมูลค่าสินค้าเข้า-ออก และคู่ศการค้าของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 251๕ - 2523.....	80
4	แสดงสินค้าออกพื้นฐานที่สำคัญของประเทศไทยและอัตราการ เปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2522-2523.....	81
5	แสดงถึงมูลค่าและสัดส่วนการส่งออกไปประเทศต่าง ๆ พ.ศ. 2519-2523	82
6	แสดงถึงมูลค่าและสัดส่วนการนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ พ.ศ. 2519-2523	83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปภาพประกอบ

รูปภาพที่	หน้า
1	แผนภูมิการจัดองค์การของหอการค้าไทย.....39
2	แผนภูมิการจัดองค์การของสมาคมการค้า.....51
3	แผนภูมิการจัดองค์การของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทย.....58
4	แผนภูมิการจัดองค์การของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย...70
5	โครงสร้างคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ.....145

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย